

ДНЕВНИК НА ДОБРИТЕ СЪДЕБНИ ПРАКТИКИ

» НОВИНИ

стр.2

- Трета среща на Комитета по оценка – 25 и 26 март 2011 г., София
- Шест нови съдилища се присъединиха към програмата „Съдилища–модел и съдилища–партньори“
- Откриване на Информационен център и нова интернет страница на Софийски районен съд
- Втора среща на работната група, изготвяща Наръчника за вътрешен контрол – 13 и 14 май 2011 г., Велинград
- Посещения на представители на Програмата за развитие на съдебната система и Комитета по оценка в Административен съд – Видин и районните съдилища в Петрич и Разлог
- Представяне на рубриката „Медиите за съдилищата“

» ПРЕДСТОЯЩИ КЛЮЧОВИ ДАТИ И ДЕЙНОСТИ

стр.6

» ИНТЕРВЮ

стр.7

- Интервю със съдия Милен Славов, заместник-председател на Окръжен съд – Варна
- Интервю със съдия Татяна Александрова, заместник-председател на Окръжен съд – Враца

Въведение

Уважаеми колеги и приятели,

Третият брой на бюлетина на Програмата за развитие на съдебната система (ПРСС) вече е пред Вас. Той излиза след летните отпуски и вярваме, че ще намерите време да го разгледате и да прочетете интересни новини от съдилищата, включени в програмата „Съдилища-модел и съдилища-партньори“. В този брой приветстваме няколко нови съдилища, които с готовност пристъпват към прилагането на План 2. С гордост съобщаваме за откриването на Информационния център на Софийския районен съд и за стартирането на обновената интернет страница на съда. Информираме Ви и за някои добри практики от съдилищата по изпълнението на План 2 и чиято работа бе коментирана от Комитета по оценка. Мнението си за работата на съда ще споделят Татяна Александрова и Милен Славов – двама съдии, които от години полагат сериозни усилия да усъвършенстват дейността на съдилищата в България. А в новата рубрика „Минаха години“ ще видите снимки от началото на Програмата през 2002 г. – година на предизвикателства, когато се въвеждаха новости в работата на съдилищата, които днес приемаме за даденост...

Този брой излиза в средата на една трудна година за съдебната система. Няколко събития за пореден път поставиха под съмнение прозрачността, обективността и справедливостта ѝ. В бюлетина ще намерите доказателства за това, че въпреки трудностите, пред които е изправен, съдът продължава да полага усилия да подобри работата си. Защото устойчивите резултати се дължат на всекидневни, понякога малки крачки, които съдиите правят заедно със служителите, гражданите, адвокатите, медиите ...

Този бюлетин, както и целият проект не биха били възможни без щедрата подкрепа на Фондация „Америка за България“, за което ѝ изказваме нашата искрена благодарност.

» ДНЕВНИК НА ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ

стр.10

- Окръжен съд – Добрич: проект „Повишаване на компетентността на съдебните заседатели в добричкия окръжен съд“
- Районен съд – Чепеларе: Софтуер за незрящи
- Административен съд – Видин: Оценка на риска

» НОВИНИ ОТ ЕВРОПА

стр.13

- Достъп до правосъдие в Европа: преглед на предизвикателствата и възможностите – доклад на Агенцията на Европейския съюз за основните права
- Управление на качеството в съдилищата и съдебните институции в осем страни-членки на Съвета на Европа – доклад на Европейската комисия за ефективност на правосъдието
- Конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жените и домашното насилие

» НОВА РУБРИКА „МИНАХА ГОДИНИ...“

стр. 16

НОВИНИ

● Поредното **заседание на Комитета по оценка** за постиженията на съдилищата по Плана за подобряване на работата на съда се проведе на **25 и 26 март 2011 г. в София**. По време на двудневните дискусии Комитетът обсъди вторите отчети на съдилищата и оцени техния напредък. Членовете решиха, че съдилищата, които имат изпълнение над 75% по целите от Плана, трябва да получат признанието „Съд-модел по План 2“.

Поради големия интерес за участие в програмата „Съдилища-модел и съдилища-партньори“ Комитетът постави долен праг за изпълнение на втория План като изискване за запазване на участието в преките дейности по него от съответния съд. Комитетът сметна за необходимо да даде допълнителни указания за прилагането на някои от стандартите, както и да редактира или промени напълно други.

Това бе трета по ред среща на Комитета, официално учреден през февруари 2010 г. Повече информация, както и протокола от срещата можете да намерите на интернет страницата на ПРСС: [тук](#)

● **Шест нови съдилища се присъединиха към програмата „Съдилища-модел и съдилища-партньори“ на ПРСС**. Това са административните съдилища във Видин, Русе и Разград и районните съдилища в Петрич, Несебър и Разлог. Решението за включването им бе взето на срещата на Комитета по оценка, която се състоя на 25 и 26 март в София.

Макар вече да работи по План 2, Районният съд в Радомир участва наравно с другите кандидати в конкурса и вече официално е част от програмата „Съдилища-модел и съдилища-партньори“. От съдилищата, които работят от началото на програмата в изпълнението на стандартите по План 2, активно ще се включат Окръжният и Районният съд в Благоевград. Така общият брой на съдилищата, които работят по изпълнението на План 2 за усъвършенстване на работата си, стана 33.

● **Софийският районен съд с нова интернет страница и информационен център по проект на Програмата за развитие на съдебната система (ПРСС).**

„Поздравления за новия сайт – направен е много стилно и съдържа цялата необходима информация.“

„Адмирации за обновения сайт – намирам го наистина доста полезен!“

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

<http://www.prss-bg.org/>

Програмата за развитие на съдебната система (ПРСС) е неправителствена организация, чиито експерти от 2002 г. подпомагат изграждането и развитието на ефективна и прозрачна съдебна система в България.

ПРОГРАМА „СЪДИЛИЩА-МОДЕЛИ И СЪДИЛИЩА-ПАРТНЬОРИ“

Програмата „Съдилища-модел и съдилища-партньори“ бе създадена през 2003 г. Нейната главна цел е да повиши ефикасността на работата на българските съдилища чрез създаване на устойчиви практики за управление на съдилищата, които да доведат до подобряване на достъпа на гражданите до правосъдие, съкращаване на срока за разглеждане на делата и повишаване на общественото доверие в работата на всеки съд.

ПЛАН ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РАБОТАТА НА СЪДА

Планът съдържа набор от ясно дефинирани стандарти, указания за прилагането на всеки един от тях и скала за измерване на напредъка, формулирани по начин, който позволява адекватно да се оценят постиженията и нуждата от допълнителни стъпки.

„Обновеният сайт на СРС е страхотен! Поздравления! Сега е много по-лесно, по-прегледно и има значително повече информация.“

„Искам да Ви поздравя за създадения чудесен сайт на съда. Аз съм адвокат от Пловдив и тъй като ми се налага да участвам като адвокат по дело в СРС, сайтът ми помогна да получа цялата информация, от която се интересувах. Очарована съм от цялата организация на сайта и достъпността на информацията. Поздравления!“

Това са част от положителните оценки, оставени от граждани и адвокати на новата страница на Софийския районен съд. От стартирането ѝ на 2 май т.г., посещенията са над 38 хил., като това показва увеличение с повече от 50% и бележи стабилен темп през работните дни на седмицата.

Страницата е дарение на съда от ПРСС и е осъществена по проект, финансиран от Фондация „Америка за България“. Страницата дава възможност за онлайн справки по движението на делата и предоставя достъп до обявените съдебни актове, което е голямо облекчение за клиентите на най-големия и натоварен районен съд в страната. Специален Пътеводител на гражданина на обновената страница насочва към службите на съда, описва „стъпка по стъпка“ всички услуги и процедури, предлага бланки и формуляри, дава информация за такси и срокове. Подробно описани са и предимствата на извънсъдебната спогодба и как гражданите могат да разрешат споровете си чрез безплатния медиационен център на съда.

Ако пък нямат възможност да ползват интернет в дома си, гражданите могат да посетят Информационния център на съда, чието изграждане също е осъществено с подкрепата на ПРСС. Той се намира в центъра на града – на бул. „Патриарх Евтимий“ № 2 (известен като бившия Нотариат).

На разположение на гражданите в центъра има два компютър-

ПРОЕКТ „УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА РАБОТНИТЕ ПРОЦЕСИ В СЪДА”

ИЗПЪЛНИТЕЛ: Програма за развитие на съдебната система (ПРСС)

СРОК: ян. 2010 – дек. 2012

ФИНАНСИРАЩА ОРГАНИЗАЦИЯ: Фондация „Америка за България”

ЕКИП НА ПРОЕКТА

Велислава Делчева
Верджиния Ананиева
Галина Кирова
Нина Делимарина
Силвина Собаджиева
Деница Янкова
Николай Димитров
Ива Тончева

Информация за контакти:

Програма за развитие на съдебната система
София 1000
ул. „Стара планина” №5, ет. 8
office@prss-bg.org
<http://www.prss-bg.org>

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

Фондация „Америка за България” подпомага развитието и растежа на динамичен частен сектор в полза на свободна и демократична България. Основана през 2008 г., Фондацията е наследник на Българо-американския инвестиционен фонд, създаден от Правителството на САЩ чрез Американската агенция за международно развитие. Грантовете, които Фондация „Америка за България” предоставя, продължават отношенията на доброжелателство и приятелство между народите на САЩ и България.

ра, на които могат да се правят онлайн справки, а служител на съда помага на всеки да намери нужната му информация за дейността на СРС. Центърът предлага актуални брошури, които целят да помогнат на посетителите да се ориентират в различните съдебни процедури, както и набор от бланки и формуляри, използвани в производствата.

Откриването на центъра е част от усилията на ПРСС за подпомагане утвърждаването на доверието на гражданите в съдебната система, увеличаването на ефективността и прозрачността ѝ и отварянето ѝ към гражданите.

● В периода 12–14 май 2011 г. се проведе **втората работна среща на екипа по изпълнение на подпроекта „Изготвяне на Наръчник на Интегрирана система за управление и контрол, основни процедури и работни инструкции за всички съдилища в Република България”**, който се реализира по идея на Окръжен съд – Враца и Районен съд – Враца в партньорство с Окръжен съд – Видин, районните съдилища в Сливен, Пловдив и Ямбол и Административен съд – Ямбол, чиито съдебни администратори са членове на екипа.

Подпроектът е в изпълнение на част от стандартите, залегнали във втория План за подобряване на работата на съда, свързани с вътрешната организация и управлението на човешките и материалните ресурси.

Целта на бъдещия наръчник за вътрешен контрол и документите към него е да регламентират процедури, свързани с протичането на управленските процеси в съдилищата, и да предвидят контролни действия, включващи превантивни и коригиращи мероприятия за недопускане на несъответствия с предписанията. Подробното разработване на стъпките и етапите на протичане на управленските процеси се свързва с ясното определяне на функциите на структурите и звената в съдебната администрация и отговорностите на отделните служители в хода на процеса, което гарантира здрава финансова дисциплина и качество на крайния продукт – предоставяните съдебни услуги за населението.

По-подробна информация относно правилата и процедурите, обсъждани по време на срещата, може да намерите на интернет страницата на ПРСС: http://prss-bg.org/sites/all/themes/prss/docs/Eval.Comm.Meet.Minutes_Final_for_PDJS_site.pdf

● През май и юни 2011 г. представители на Програмата за развитие на съдебната система (ПРСС) и Комитета по оценка бяха на посещение в Административен съд – Видин, Районен съд – Петрич и Районен съд – Разлог. Основната цел на срещите бе запознаването на екипа на съ-

СЪДИЛИЩА, КОИТО РАБОТЯТ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РАБОТАТА НА СЪДА 2

Окръжен съд – Благоевград
 Окръжен съд – Варна
 Окръжен съд – Велико Търново
 Окръжен съд – Враца
 Окръжен съд – Габрово
 Окръжен съд – Добрич
 Окръжен съд – Смолян
 Окръжен съд – Шумен
 Районен съд – Благоевград
 Районен съд – Бургас
 Районен съд – Варна
 Районен съд – Враца
 Районен съд – Горна Оряховица
 Районен съд – Несебър
 Районен съд – Петрич
 Районен съд – Разлог
 Районен съд – Радомир
 Районен съд – Севлиево
 Районен съд – Сливен
 Районен съд – Смолян
 Районен съд – Хасково
 Районен съд – Чепеларе
 Районен съд – Шумен
 Районен съд – Ямбол
 Административен съд – Варна
 Административен съд – Велико Търново
 Административен съд – Видин
 Административен съд – Разград
 Административен съд – Русе
 Административен съд – София-област
 Административен съд – Хасково
 Административен съд – Шумен
 Административен съд – Ямбол

дилищата с втория План за подобряване на работата на съда и разяснение на начина на работа с Програмата.

Основни теми на дискусиата по време на срещата в Административен съд – Видин бяха стандартите за качество, свързани с управлението на делата и медийната политика на съда. Като възможна област за сътрудничество между ПРСС и съда бяха набелязани мерките за борба с корупцията. В тази връзка, в настоящия брой на електронния бюлетин „Дневник на добрите съдебни практики“ ви представяме проучването „Оценка на риска“ от корупционни практики, което е реализирано от съда по проекта „В услуга на обществото“ по Оперативна програма „Административен капацитет“. Оценка на риска е само част от поредица антикорупционни мерки, реализирани от Административен съд – Видин в сътрудничество с административните съдилища във Враца и Монтана.

Повече информация по темата може да намерите в рубриката „Добри практики“.

Приоритет в работата на Районен съд – Петрич е продължаването на отчетените като положителни от Инспектората при ВСС усилия в посока преодоляване на съмнения в работа на съда относно съблюдаването на принципи като независимост,

ПРЕДСТОЯЩИ КЛЮЧОВИ ДАТИ И ДЕЙНОСТИ

От 19 до 22 септември 2011 г. в Лозенец в ще се проведе третата среща на работната група по съставяне на Наръчника за вътрешен контрол.

На 16 и 17 септември 2011 г. в София ще се проведе **четвъртата среща на Комитета по оценка**. Основната задача на неговите членове ще бъде да оценят напредъка на съдилищата по прилагане на стандартите от втория План за подобряване на работата на съда през първото шестмесечие на 2011 г. и да формулират нови добри практики.

На 30 септември и 1 октомври 2011 г. в Албена ще се проведе поредната **среща на председателите на съдилища-модели и съдилища-партньори**. По време на двудневния форум представители на над 49 съдилища от цяла България, заедно с гости и партньори на Програмата за развитие на съдебната система ще дискутират актуални теми, свързани с проблеми на съдебната реформа и управлението на съдилищата.

публичност, случаен избор и подобряване на цялостния му имидж. Констатирано от ПРСС бе, че нормалното функциониране на съда и правораздаването са силно затруднени от неподходящата материална база и липсата на условия за работа на магистрати, съдебни заседатели и съдебни служители.

С Районен съд – Разлог бяха дискутирани теми като времеви стандарти, комуникация с медии, работа с деца и уязвими групи и други. Съдът подчерта своето желание да се развива, като споделя свои и експериментира чужди добри практики със съдействието на ПРСС и партньора си в лицето на Окръ-

жен съд – Благоевград. Положителните констатации на ПРСС са най-вече в посока установените практики в управлението на съда, които се основават на екипна работа и широко обсъждане на мерките, които е необходимо да се вземат.

Административен съд – Видин, Районен съд – Петрич и Районен съд – Разлог са сред новите шест съдилища, които бяха приети за участници в програмата „Съдилища-модели и съдилища-партньори“ с единодушно решение на Комитета по оценка по време на третата му редовна среща, проведена през м. март тази година.

● От края на м. май тази година ПРСС започна **нова рубрика на своята интернет страница, наречена „Медиите за съдилищата“**. Тя отразява новините, публикувани от местни медии за съдилищата, работещи по Плана за подобряване на работата на съда. Рубриката бе създадена, за да отразява нововъведения, положителни тенденции и добри практики на съдилищата в страната.

Всички съдилища, работещи по изпълнението на втория План, са поканени да се присъединят към инициативата, като изпращат подбрана селекция от публикации от местни печатни и електронни медии, отразяващи новини от работата на съда, пряко свързани с цели и дейности по План 2.

ИНТЕРВЮ:

Милен Славов, заместник-председател на Окръжен съд – Варна и член на Комитета по оценка: Оптимист съм, че в бъдеще нещата ще се случват

„Административните ръководители вече идентифицират нуждата да работят по определени стъпки, начертани в план“, каза в интервю за бюлетина и сайта на ПРСС Милен Славов, заместник-председател на Окръжен съд – Варна. Според него това е и най-силното качество на План 2 и сподели, че вече се вижда систематизирано мислене и подход за бъдещата работа. Запитан в кои сфери съдилищата, включени в проекта „Усъвършенстване на работните процеси в съда“, се справят най-добре, Славов посочи, че Стратегическият план или концепцията за работата на съда в краткосрочен и/или средносрочен хоризонт е силен резултат.

Както постижения той изтъкна подобрения достъп до информация – например всички постановени съдебни актове с актуалност от почти 24 ч. са на разположение на адвокати и граждани за справка – и на централния интерфейс, и на интернет страницата на съда. Могат да бъдат правени справки и за насрочените дела. В много съдилища бланките, по които може да се подава молба по дадено дело, са унифицирани: за изпълнителен лист, заверен препис от документ по делото и др. „Тази добра практика в голяма степен дойде от съдилищата, които работят по проекта на ПРСС. Наред с това се разработи Стратегия

за създаване на информационни центрове в съдилищата, в резултат на което се реализираха такива центрове в множество съдилища – или като реално материално обособени места с нарочни съдебни служители, или като виртуални такива (на интернет страниците)“, каза Милен Славов.

Като друг добър резултат той откри работата с медиите. „В резултат на целенасочените действия на ръководствата на съдилищата, които се включиха в Проекта на ПРСС, беше осъзната нуждата от партньорство с медиите, както по отношение на осигуряване на прозрачност в работата на институциите, така и с цел повишаване на правната култура на гражданите“, посочи Славов. Това според него е една от важните крачки, които съдилищата направиха в посока повишаване на общественото доверие. Същевременно обаче Славов призна за проблеми, тъй като „крайният резултат на правораздавателната дейност, който е видим за гражданите, често пъти е неудовлетворителен, съпоставено с очакванията и нагласите, които предварително са създадени в представите на хората“. Това се отнася особено за наказателното правосъдие, тъй като всички смятат, че с това се изчерпва и работата на съда. Самият съд е „длъжник“ на информация – достъпна за широкия кръг публика и същевременно достатъчно точна и изчерпателна – относно мотивите за взетите решения, инкорпорирани в самите съдебни актове. „На хората следва да се обясни защо е взето дадено решение“, каза Славов.

Той обърна внимание и на специфичните проблеми, които обективно водят до забавяне на разглеждането на делата: липса на нужната материална база (например недостиг на достатъчно съдебни зали, поради което налице са дълги промеждутъци между отделните заседания по делото); концентрация на почти половината от всички дела в страната в софийските съдилища (поради демографски и други фактори), което съчетано с липсата на материална база и своевременно кадрови назначения в съдилищата, води до „зат-

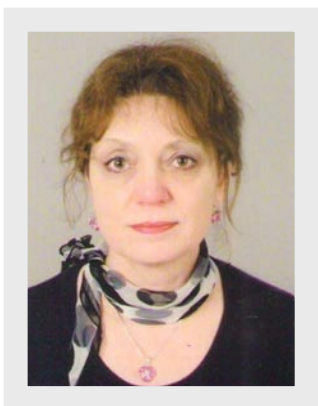
лачването“ с дела. Отделно от това, делата с т. нар. „висок обществен интерес“ също са почти изцяло концентрирани в няколко големи съдилища. Според Славов има и изключителна динамика в нормотворчеството – законодателството се променя непрекъснато и понякога при значителни непълноти на законодателната уредба, което затруднява правораздавателния процес.

Славов допълни и още едно обстоятелство, влияещо на образа на съдебната система като

цяло – „съдебната система не се състои само от съдилищата и когато говорим за реформа и за промяна, които на свой ред да станат причина за изграждане на положителен образ на системата като цяло, е оправдано обществото да очаква промяна във всички органи, съставляващи съдебната власт“.

Пълният текст на интервюто с Милен Славов е на интернет страницата на ПРСС:
<http://www.prss-bg.org/node/372>

Милен Петров Славов завършва висшето си юридическо образование в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 1997 г. Едногодишния си стаж като съдебен кандидат полага в Окръжен съд – Варна през 1998 г. По време на стажа си изпълнява и трудовата функция на административен секретар. В началото на 1999 г. е назначен за младши съдия в Окръжен съд – Варна. От началото на 2000 г. е преназначен за съдия в Районния съд и изпълнява функциите на ръководител на Облигационно-трудова отделение и заместник-председател на съда. От ноември 2001 г. до август 2009 г. е административен ръководител-председател на Районен съд – Варна. Ръководеният от Милен Славов съд е включен в Програмата за развитие на съдебната система и Инициативата за укрепване на съдебната система, финансирани и управлявани от Американската агенция за международно развитие (ААМР) и е избран за съд-модел. От 2009 г. до момента е заместник-председател на Окръжен съд – Варна. Участва в проведените специализирани обучения, организирани от ААМР, в САЩ през 2002 г. („Съдебна администрация“) и през 2003 г. („Намаляване забавянето на делата“). Участва в множество конференции по посочените проблеми, както и в обучения, свързани с пряката му професионална дейност като съдия в областта на гражданското правораздаване, организирани от Центъра за обучение на магистрати, а след това от Националния институт на правосъдието. От 2002 г. води семинарни упражнения по „Облигационно право“ във ВСУ „Черноризец Храбър“. Понастоящем е ръководител на Гражданското отделение на Окръжен съд – Варна. Член е на Комитета по оценка към Програмата за развитие на съдебната система по проекта „Усъвършенстване на работните процеси в съда“, финансиран от Фондация „Америка за България“.

Татяна Александрова, заместник-председател на Окръжен съд – Враца и член на Комитета по оценка:

Нужна е още работа в борбата срещу корупцията

По думите ѝ до този момент е направено доста. Всички съдилища са поставили кутии, в които гражданите могат да подават сигнали за корупция. „Практиката обаче показва, че или гражданите не вярват на съдебната система, или самите те се страхуват да разкрият, че са действали по корупционен начин, защото биха уязвили самите себе си“, каза Александрова. Досега например в Окръжен съд – Враца не е постъпил нито един сигнал за корупционна практика. „Не зная обаче дали да се гордеем или това означава нещо друго“, сподели Александрова. „Това на практика са неразкриваеми престъпления. Вижда се и от отчетния ни доклад, че делата за подкуп се броят на пръсти. А те са тези, които всъщност разкриват корупционните схеми“, каза Татя-

на Александрова.

Другите сфери, в която съдилищата могат да постигнат повече, са работата с уязвими групи, с деца и по отношение на вещите лица. „В тези посоки трябва допълнително да се разработят правила“, посочи Александрова. Би могъл да се създаде дори софтуер, напр. за разпределяне на вещите лица, защото съществуващият в момента доказва, че е неефективен и на практика неизползваем. Нужен е нов начин за регулиране в тази посока, убедена е тя.

От позицията на член на Комитета по оценка Татяна Александрова прави извода, че „видимо има придвижване напред в планирането на работата на съдилищата“. Всички работни процеси в съдилищата, които прилагат План 2 са регламентирани с утвърдени правила и определени норми. „Започваме още в момента, в който книгата постъпват в съда. След това те се обработват по определени стъпки, които са разработени писмено. С тях са запознати всички – и съдиите, и съдебните служители. Това означава, че за изпълнението на целта от Плана работи целият съд, а не само административното му ръководство“, каза още Александрова. По същия начин стоят нещата и във финансовата сфера. Разработени са правила за управление на финансовите и материалните ресурси, което прави ясни възможностите за икономии.

Почти всички съдилища, които работят по План 2, са утвърдили времеви стандарти, които обхващат целия работен процес: от момента на постъпване на книгата в канцеларията, през тяхната обработка, разпределение и образуването им в дела (включена е работата на съда и на съответната канцелария) до насрочване на делото и влизането му в съдебната зала, обясни Александрова. Разработени

са и конкретни времеви стандарти за окончателното приключване на делото. Срокът за образуване и приключване на дело в една инстанция е тримесечен. Тя цитира статистически данни, според които през 2010 г. Окръжен съд – Враца е решил в този тримесечен срок 86% от гражданските дела въззивна инстанция, 72% от гражданските дела първа инстанция и 91% от наказателните дела общ характер. Окръжен съд – Враца има политика, която неотклонно следва: ежемесечно всеки един съдия докладва за причините, довели до отлагане на делото, а не до решаването му в едно съдебно заседание.

Съдия Александрова е на мнение, че всички съдилища, приели да работят по План 2 и да направят нова организация на своята административна и съдебна дейност, проявяват значителна инициатива. „Виждам амбиция. Има дори елемент на състезателност между тях, което допринася да повишат критериите и изискванията към своята работа“, каза тя. Според нея Комитетът би могъл да продължи да действа и след края на проекта. Административните ръководители на членовете на Комитета участват на регионалните срещи и имат възможност да следят етапите на развитие и промените в оценките на самия План. Комитетът също така е компилация от участници, които са заинтересовани да бъдат обективни в оценките си, защото те самите работят в оценявания съд. Заинтересовани са двойно: веднъж, защото трябва те да дадат обективна и аргументирана оценка като членове на Комитета и втори път, защото са преки изпълнители на целите, каза Татяна Александрова.

Пълният текст на интервюто с Татяна Александрова е на интернет страницата на ПРСС: <http://www.prss-bg.org/node/348>

Татяна Йорданова Александрова е родена в Търговище. Завършва висшето си образование в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 1977 г. От 1981 до 1989 г. работи като съдия във Врачанския районен съд, а през 1989 г. е назначена в Окръжен съд – Враца. От 1991 г. до 1994 г. е адвокат в адвокатската колегия във Враца. От март 1994 г. работи като съдия в Окръжен съд – Враца, като от февруари 1998 г. до юли 2009 г. е административен ръководител-председател на Окръжен съд – Враца. От декември 2009 г. до момента е заместник на административния ръководител-председател и ръководител на Гражданско отделение във Врачанския окръжен съд.

Добри съдебни практики

◆ ПРОЕКТ „ПОВИШАВАНЕ НА КОМПЕТЕНТНОСТТА НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ В ДОБРИЧКИЯ ОКРЪЖЕН СЪД“

Раздел 4 „Съдебни процедури“,

Цел 16 „Съдът прилага механизми за ефективно участие на съдебните заседатели“

Председателят на Окръжен съд – Добрич Енчо Енчев откри в присъствието на г-н Пенчо Хубчев, координатор проекти на немската фондация „Фридрих Еберт“, и на лекторите – съдия Снежина Колева, съдия Атанас Каменски и съдия Деница Петрова обучението на 45 съдебни заседатели от Окръжен съд – Добрич.

В началото на 2010 г. Окръжен съд – Добрич, с подкрепата на фондация „Фридрих Еберт“, започва реализацията на проекта „Повишаване на компетентността на съдебните заседатели в Добричкия съдебен район“, насочен към подобряване на правните знания и уменията за решаване на наказателни казуси на новоизбраните съдебни заседатели.

За тази цел трима съдии с ранг на апелативни съдии – Снежина Колева, Атанас Каменски и Деница Петрова, изготвят материали за сборник, който представя института на съдебния заседател и основни положения и термини от наказателното право и наказателния процес на разбираем език. Паралелно с разработката на помагалото, авторският екип подготвя и серия от обучения, предназначени да запознаят заседателите с наказателно-правната материя и да предоставят практически знания за съвместната им работа с магистратите.

На първото от тези обучения, проведено в края на м. октомври 2010 г., участват 45 съдебни заседатели при Добричкия окръжен съд, които имат възможност да се запознаят не само със съдържанието на подготовения наръчник, но и да решават наказателно-правни казуси под ръководството на съдите от ОС Добрич. В края на двудневния семинар проблемите и удовлетворението на съдебните заседатели от взаимодействието със съда и от предоставеното им обучение са проучени чрез анонимна анкета. Анализът на отговорите им показва, че те дават положителна оценка на съвместната си работа с магистратите от Добричкия окръжен съд и демонстрират силно желание да участват пълноценно в процеса на правосъдие. По всеобщо мнение на участниците, получените в обучението знания ще им помогнат в работата като съдебни заседатели и ще им позволят да се включат ефективно в провеждането и решаването на наказателните дела.

На база на успешните резултати от обучението, проведено през октомври 2010 г., Окръжен съд – Добрич и фондация „Фридрих Еберт“ организират още две обучения в сътрудничество с останалите съдилища от Добричкия съдебен район. Те са проведени през април и май 2011 г. и на тях присъстват общо 99 съдебни заседатели от Районен съд – Добрич, Районен съд – Ген. Тошево и Районен съд – Тервел, Районен съд – Каварна и Районен съд – Балчик.

В края на обученията всички съдебни заседатели получават екземпляр от сборника „Помагало на съдебния заседател“ и сертификат за участие, издаден от фондация „Фридрих Еберт“ и Окръжен съд – Добрич.

С помощта на фондация „Фридрих Еберт“ 800

екземпляра от помагалото са предоставени на Върховния касационен съд, за да бъдат разпространени до всички съдилища в страната.

Повече информация за инициативата, както и допълнителна информация за ролята на съ-

дебните заседатели в наказателното производство, може да намерите на интернет страницата на Окръжен съд – Добрич: [тук](#).

Образци на цитираните документи:

1. „Помагало на съдебния заседател“

◆ СОФТУЕР ЗА НЕЗРЯЩИ

Раздел 5 „Достъп до правосъдие“,

Цел 20 „Съдът създава условия за достъп на хора с увреждания“

От 14.02.2011 г. Районен съд – Чепеларе предоставя на посетителите си възможност да ползват софтуерна програма за достъп до съдебните актове, която преобразува текста на документа в реч. Софтуерът е разработен за незрящи, но успешно обслужва и хора с по-слабо зрение, както и неграмотни и слабограмотни лица, като позволява всеки текст да бъде изслушан по разбираем, естествен и приятен начин.

Софтуерът „Програма за синтез на реч **SpeechLab 2.0.**“ е инсталиран на компютър

в стаята за четене на дела и за ползването му са обучени служителите в служба „Деловодство“. В момента системата се ползва за преобразуване текстовете на протоколи, разпореждания, определения, решения и присъди. Процесът на внедряване на програмния продукт минава през разработване на допълнителен потребителски речник, свързан със специфичните термини на съдопроизводството и на често използвани съкращения извън стандартната версия на програмата.

За отчитане на полезността на въведената практика е създаден регистър, даващ информация за потребителите, датата на използване, кой документ от кое дело е прослушан. До момента в регистъра са записани десет клиенти, като отзивите са положителни. Тествал програмата адвокат е споделил, че тя може да бъде полезна за възрастни хора с намален слух, тъй като използваните слушалки дават възможност добре да се чуе речта.

Съдът отчита необходимостта да популяризира допълнително практиката, като в тази посока основно ще се разчита на активното информиране на посетителите от деловодителите.

◆ „ОЦЕНКА НА РИСКА“

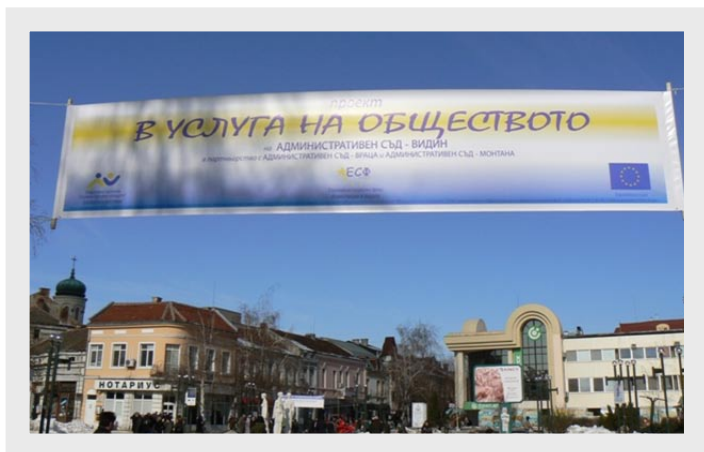
Раздел 6 „Повишаване на доверието в работата на съда“,

Цел 24 „Съдът прилага правила за отчетност и противодействие на корупцията“

В началото на м. октомври 2008 г. Административен съд – Видин печели проект по Оперативна програма „Административен капацитет“.

Проектът „В услуга на обществото“ се реализира в партньорство с Административен съд – Враца и Административен съд – Монтана.

Основна му цел е да допринесе за повишаване на доверието на обществеността в съдебната система, както и за повишаване на ефективното ѝ функциониране и прозрачността ѝ. В проекта са заложени разнообразни дейности, които включват проучване на общественото мнение на територията на областите Видин, Враца и Монтана относно дейността на административните съдилища; „Оценка на риска“ от корупционни практики в трите административни съдилища и представяне резултатите от проучванията; изучаване на опита на Германия като държава-членка на Европейския съюз в областта на административното правораздаване и пренасянето му в България; провеждане на обучения за магистрати и служители на трите съда в различни направления, предимно работа с обществеността; усъвършенстване на информационните системи.

Тук обръщаме особено внимание на проучването „Оценка на риска“ от корупционни практики. При него трето лице – т. нар. оценител – прави анализ на интегритета на оценяваната институция, на базата на който се идентифицират потенциално уязвимите за корупционни практики критични точки във вътрешната организация на работата. Наблюденията са обобщени в писмен доклад, който наред с анализ на потенциалните рискове от корупционни практики, предлага и набор от мерки за противодействие, насочени към подобрения на управлението на интегритета и превенцията на корупцията.

Методологията, използвана при изготвянето на анализа, се основава на метода на само-

оценката и се състои от три последователни етапа.

Първият етап включва подготовка и извършване на самооценка с цел създаването на списък на уязвимите от корупционни практики дейности и слабостите във вътрешната организация на институцията. За тази цел се изготвят структурирани въпросници, които биват попълнени от магистратите и служителите в трите съда и впоследствие анализирани от експертите на оценяващата организация.

Вторият етап се състои от създаване на списък на уязвимите дейности и организационните слаби страни. Те биват идентифицирани въз основа на резултатите от самооценката, извършена в първата фаза и представляват ситуации или процеси от дейността на съда, които могат да се превърнат в потенциален риск за интегритета на институцията.

Последният, трети етап е свързан с оценка на корупционния риск и изготвянето на заключителен доклад. За тази цел външният оценител обобщава събраната информация за уязвимите дейности и процеси на бенефициента по отношение на антикорупцията и определя степента на свързания с тях корупционен риск. На база на констатациите се съставя оценка на способността на организацията да се справи с потенциалните слабости, разработват се препоръки за подобряване на тази способност и за избягване на антикорупционните рискове.

Анализът няма характер на одитен документ, нито си поставя за цел да тества личния интегритет на магистратите и служителите в трите институции. Неговата цел е да идентифицира потенциално уязвими области в организациите на бенефициентите и да намали тяхната уязвимост в бъдеще.

Повече информация за дейностите по проекта „В услуга на обществото“, както и пълния набор от разработените материали може да намерите на интернет страницата на Административен съд – Видин: [тук](#).

Образци от цитираните документи:

1. Доклад от проучването „Оценка на риска“

Новини от ЕВРОПА

EUROPEAN COMMISSION
FOR THE EFFICIENCY OF
JUSTICE(CEPEJ):
**Quality management in
courts and in the judicial
organisations
in 8 Council Of Europe
member states**

<https://wcd.coe.int/wcd/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=1716655&SecMod=1&DocId=1666264&Usage=2>

● Управление на качеството в съдилищата и съдебните институции в осем страни-членки на Съвета на Европа

На 10 септември 2010 г. Европейската комисия за ефективност на правосъдието (СЕПЕJ) публикува своя доклад „Управление на качеството в съдилищата и съдебните институции в осем страни-членки на Съвета на Европа“. Той е сравнително изследване на механизмите за управление на качеството в съдебните системи на осем от страните-членки на Съвета на Европа – Англия и Уелс, Финландия, Франция, Долна Саксония, Холандия, Словения, Швеция и Украйна.

В него са анализирани добрите практики по управление на качеството в съдилищата на местно ниво и политиките по качеството на национално ниво, прилагани от оправомощените по закон органи. Изброени са различните индикатори, по които да се оцени ефективността на инициативите, насочени към подобрене на качеството на работа, и да се прогнозира очакваните от тях резултати.

Според авторите на доклада подобряването на качеството на работата в съдебната система се постига чрез концентриране на усилията за реформа в няколко насоки:

- Насърчаване на съдилищата и магистратите да работят по-ефикасно, да работят за подобряване на административните услуги, предлагани на гражданите, и да правораздават в разумен срок;
- Полагане на усилия за подобряване и планиране на организационното развитие на институциите в системата, за което познанията по управление на качеството биха били ценен инструмент;
- Развиване управленческите умения на административните ръководители в съдебната система, за да могат те да предприемат адекватни мерки за подобряване на качеството на работа в съдилищата.

Предвижда се, че успешните резултати от работата и в трите направления ще доведат до утвърждаване на легитимността и подобряване на имиджа на съдебните институции.

Освен проблемите, свързани с управление на качеството в рамките на съдебната система, докладът разглежда и различни въпроси в контекста на взаимоотношенията между съдебната система, нейните върховни органи и държавните органи, представляващи законодателната и изпълнителната власт, и връзките между тях.

EU AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS (FRA)

**Access to justice in Europe:
an overview of challenges
and opportunities**

http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/report-access-to-justice_EN.pdf

● **Достъп до правосъдие в Европа: преглед на предизвикателствата и възможностите.**

На 23 март 2011 г. Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) представи своя доклад „Достъп до правосъдие в Европа: преглед на предизвикателствата и възможностите“. Презентацията бе част от конференцията „Защита на жертвите в ЕС: пътят напред“, организирана в Будапеща от унгарското председателство на Европейския съюз с подкрепата на FRA.

Докладът съдържа кратко представяне и анализ на достъпа до правосъдие в държавите-членки на ЕС и е част от поредицата доклади, посветени на „архитектурата на основните права в Европейския съюз“, публикувани за пръв път през 2010 г. от Агенцията. Освен националните правни системи, той разглежда и различните механизми за достъп до правосъдие на европейско и международно ниво. Направен е обзор на практиката на Съда на Европейския съюз, на Европейския съд за правата на човека, както и на различните органи на Организацията на обединените нации. Докладът разглежда подробно правомощията на тези органи и сравнява предимствата и недостатъците на различните механизми, като не пропуска да отрази и промените настъпили с приемането на Лисабонския договор.

Но имайки предвид факта, че споровете, свързани с основните човешки права, се разглеждат най-често на национално ниво, авторите на доклада са съсредоточили анализа си върху отделните правни системи на държавите-членки и предизвикателствата пред тях, като разглеждат различни национални практики и процедури в областта на защитата от дискриминация. Докладът разкрива редица пречки, които разубеждават жертвите да потърсят защита на техните права, като заведат съдебно дело:

- Прекомерната продължителност на съдебното производство представлява най-честото предизвикателство във всички държави-членки;
- Високите съдебни разходи, включително хонорарите за адвокати и съдебните такси;
- Ограничаващите правила за това кой може да заведе дело пред съда. Ограничението често се свежда до жертвата и не разрешава дела да се завеждат от други органи като например неправителствени организации, синдикати или национални органи в областта на равенството;
- Големите различия в държавите-членки по отношение на размера на предоставяните обезщетения, които в някои случаи изглеждат твърде ниски, за да действат като възпиращ фактор или пък да компенсират напълно понесената вреда.

Наред с негативните изводи докладът представя и обнадеждаващи практики в някои държави-членки, като например:

- Съкратени процедури;
- Застраховки, които покриват съдебните разходи;

- Центрове за правни консултации или доброволна обществена дейност, предлагащи на жертвите безплатни правни съвети и представителство;
- Опростени процедури, при които жертвите могат да се представляват сами;
- Алтернативи на разрешаването на спорове в съда като например медиация или извънсъдебни механизми;
- По-свободни правила за правния статут, позволяващи на неправителствени организации или други заинтересовани страни и специализирани органи да предявяват иски.

COUNCIL OF EUROPE
**Convention on preventing
 and combating violence
 against women and domestic
 violence**

<http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/HTML/DomesticViolence.htm>

● Конвенция на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жените и домашното насилие.

На 7 април 2011 г. Комитетът на министрите на Съвета на Европа прие Конвенция, посветена на превенцията и борбата с насилието над жените и домашното насилие.

Тя е разработена на база резултатите от кампанията против насилието над жените и домашното насилие, проведена от Съвета на Европа в периода 2006–2008 г., които разкриват, че около 25% от жените в Европа са били жертва на физическо насилие поне веднъж през живота си, а повече от 10% са били подложени на сексуално посегателство. Между 12% и 15% от жените над 16 години са били жертви на домашно насилие, упражнявано от партньор, а по-голямата част от тях страдат от физически и сексуални посегателства дори и след края на връзката. Освен конкретните цифри, илюстриращи мащабите на проблема на европейско ниво, кампанията изследва и редица добри практики и инициативи за борба с насилието в различните държави-членки. Тя успява да привлече вниманието на много от заинтересованите страни и да превърне проблема с насилието върху жените във фокус на обществените дискусии.

В отговор на призивите за предприемане на конкретни законодателни мерки на европейско ниво през декември 2008 г. Комитетът на Министрите на Съвета на Европа създава специален Комитет за борба с насилието над жените и домашното насилие (CAHVIО), който да разработи един или няколко правно обвързващи документа, съдържащи мерки за превенция и борба с домашното насилие, други форми на насилие срещу жените, както и мерки за защита и подкрепа на жертвите на насилие и мерки, осигуряващи наказателно преследване на извършителите.

Очаква се Конвенцията да запълни значителна празнина в правните инструменти за защита на човешките права и да насърчи държавните институции и неправителствените организации да предоставят помощ и на жертвите на домашно насилие. Авторите ѝ предвиждат мерките за борба с насилието над жените да бъдат още един инструмент за постигане равенство между половете чрез признаване на насилието над жените за форма на дискриминация.

МИНАХА ГОДИНИ ...

В тази нова рубрика се надяваме да предизвикаме усмивки, връщайки Ви към общите ни спомени от 2002 г. насам. Екипът на ПРСС ще се радва да получи Ваши снимки от събития, обучения, дискусии, пътувания през годините и да Ви припомни историята ни.

16 август 2003 г.
Представяне на Автоматизираната система за управление на делата в Благоевград

От ляво на дясно:

Мими Фурнаджиева – тогава заместник-председател на Окръжен съд – Благоевград, сега съдия във Върховния касационен съд.

Игнат Колчев – тогава председател на Районен съд – Смолян, сега заместник-председател на Окръжен съд – Смолян.

Лили Георгиева – завеждащ „Деловодство“ в Окръжен съд – Благоевград.

Валентин Евров – тогава ръководител на проекта на „Латона“ ЕООД на Автоматизираната система за управление на делата, сега ИТ специалист в „Лидл“ – България ЕООД.

21 юни 2004 г.
Конференция в резиденция „Бояна“ „Реформата в гражданското производство: нуждата от изменение на ГПК и намаляване забавянето при делата“

От ляво на дясно:

Светлин Стефанов – тогава заместник-председател на Окръжен съд – Шумен, сега съдия в Окръжен съд – Шумен.

Йордан Цветанов – адвокат от адвокатската колегия във Велико Търново.

Велислава Делчева – тогава правен консултант „Съдебна администрация“ към „Проект за развитие на съдебната система“ на ААМР, сега Председател на УС на Програма за развитие на съдебната система.

Милен Славов – тогава председател на Районен съд – Варна, сега – заместник-председател на Окръжен съд – Варна.

Радка Свиркова – тогава председател на Окръжен съд – Смолян, сега съдия в Окръжен съд – Смолян.

Велислав Павков – тогава съдия в Апелативен съд – София, сега съдия във Върховния касационен съд.

Татяна Александрова – тогава председател на Окръжен съд – Враца, сега заместник-председател на Окръжен съд – Враца.

Екипът на Програмата за развитие на съдебната система изразява готовност за провеждане на по-нататъшни инициативи и изграждане на сътрудничество. Вашите коментари, въпроси или информация относно настоящия бюлетин може да отправите на електронен адрес office@prss-bg.org